

ДО

СЪДИЙСКА КОЛЕГИЯ

НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

ВИСШИ СЪДЕБЕН СЪВЕТ	
Административен индекс	Дата
ВСС - 10492/21	25-01-2021

УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА,

Представям отговори на въпроси, поставени към мен, като кандидат за административен ръководител – председател на Окръжен съд-Видин от Български институт за правни инициативи с писмо изх. № ИПСН-156-18/01/2021, публикувани на официалната интернет страница на ВСС на 19.01.2021 година.

Приложение: Отговори от Люлин Венелинов Лозанов, кандидат за административен ръководител – председател на Окръжен съд-Видин.

С уважение: .

Люлин Лозанов

ОТГОВОРИ

на въпроси, поставени от Български институт за правни инициативи

от Люлин Венелинов Лозанов - кандидат за административен
ръководител-председател на Окръжен съд-Видин

Въпрос 1: Какво е Вашето мнение за течащата реформа на съдебната карта? Следва ли да се взема предвид мнението на административните ръководители на районните и окръжните съдилища и на обществеността при прекрояване на съдебната карта, според Вас? Ще доведе ли промяната на съдебната карта за по-равномерна натовареност?

Необходимостта от реформиране на съдебната система е една от най-актуалните и съществени теми в контекста на членството на Република България в Европейския съюз.

Реформата на съдебната карта, като част от цялостното реформиране на системата, е необходима от една страна поради обстоятелството, че структурата на районните и окръжните съдилища не е променяна съществено от 50-те години на миналия век, а от друга - в отговор на препоръките на Европейската комисия, отразени в докладите за напредъка на България по механизма за сътрудничество и проверка.

Преструктурирането на съдебната карта е сред приоритетите в работата на Висшия съдебен съвет (ВСС) от няколко години. Идентифицират се няколко проблема в състоянието на съдебната карта, най-вече на ниво районни съдилища, чието решение се търси както чрез анализи на текущото състояние, така и на професионални и на разширени кръгли маси, съвещания и други мероприятия. Обсъждат се четири варианта за реформа, които обобщено могат да се представят по следния начин:

- Вариант 1 – Районен съд в рамките на даден окръжен район преминава в към друг по-натоварен съд, който може и да не е в същия окръжен район;
- Вариант 2 – обединяване на две или повече районни съдилища в рамките на даден окръжен район;
- Вариант 3 - комплексен подход, при който се осигурява възможност за мобилност на магистрати и съдебните служители в районните съдилища в рамките на даден окръжен регион на база на определени стандарти за численост.
- Вариант 4 – променя се родова подсъдност на даден районен съд, като предложението е да се създаде единен основен първоинстанционен съд - окръжен съд. Общият брой на съдиите в районните съдилища ще се определя ежегодно в края на годината от Съдийската колегия по броя дела. Съдиите от окръжния съд ще дават и дежурства в районния съд, а ако има необходимост – броят на съдиите или часовете работа на магистратите от окръжния съд може да бъде увеличен. Подобна алтернатива се разглежда и в обратен вариант – районен съдия може да отиде в окръжния съд спрямо броя на делата. Вариантът включва и разширяване на апелативните съдилища, като съдин от окръжен преминават в апелативен съд.

При обсъждането на вариантите за реформа към момента участват административните ръководители на различните органи на съдебната власт, представители на съсловните организации, на местната власт и др. Считам, че мнението

на административните ръководители на органи на съдебната власт и на обществеността при прекрояване на съдебната карта е важно, защото имат преки наблюдения по места, поради което следва да се взема предвид при вземане на окончателното решение за реформа на съдебната карта, така както и понастоящем на редица обсъждания административните ръководители имат трибуна да изразят мнения и становища.

Реформата на съдебната карта, видно от докладите на ВСС и анализите в тази насока, както и от паметните записки от професионалните и разширени обсъждания, се ръководи от две основни начала: повишаване на качеството на правосъдието при запазване и подобряване на достъпа до правосъдие на гражданите във всички негови аспекти. Целта е да се повиши качеството на правосъдието, без да се засяга достъпа на гражданите до правосъдие. Качеството на правосъдието има пряко отношение към достъпа до правосъдие, върху което влияят социално-демографски и икономически фактори, мобилността на населението и достъпа до електронни услуги, а не само неговия физически и географски аспект.

Осигуряването на по-равномерна натовареност е един от ефектите, който се цели с предложението за реформа. Постигането на равномерна натовареност, с оглед осигуряване на условия за по-ефективна работа на съдиите, е важна предпоставка за гарантиране на основната цел на реформата, а именно по-високо качество на правораздаването.

Въпрос 2: Резултатите от изследването „Нагласи на магистратите към създаване на механизъм за търсене на дисциплинарна и наказателна отговорност на главния прокурор, председателя на ВКС и на председателя на ВАС“, проведено по поръчка на БИПН през 2019 г., показват, че 54.5% от прокурорите и 67% от съдиите подкрепят промяната на чл.126 ал.2 от КРБ по отношение на функциите на главния прокурор. Вие виждате ли перспектива и необходимост от такава промяна? Кой, според Вас, би могъл да извърши независимо разследване срещу главния прокурор, председателя на ВКС и председателя на ВАС?

Въпросът за създаване на механизъм, гарантиращ възможността за независимо разследване срещу главния прокурор, а в последствие пренесен и към председателя на ВКС и председателя на ВАС, влезе в обществено-политическия дневен ред, след становище на Европейската комисия за демокрация чрез право към Съвета на Европа, известна като Венецианската комисия.

Известно е, че от една страна по отношение на председателите на върховните съдилища е приложим общия ред, а от друга - не е налице субординация между тях и разследващите органи. Това гарантира възможността за независимо разследване срещу тях и не е налице обоснована необходимост да се разработва нов механизъм за търсене на дисциплинарна и наказателна отговорност на председателя на ВКС и на председателя на ВАС.

Препоръките на Венецианската комисията са насочени към необходимостта от механизъм за търсене на дисциплинарна и наказателна отговорност на главния прокурор. Предлагат се няколко варианта на законодателни промени, които да ограничат възможността за евентуално въздействие на главния прокурор в такава хипотеза, като:

- възможност членовете на ВСС, които не са свързани с прокуратурата, да поискат отстраняване на главния прокурор;
- по-малко мнозинство в Пленума на съдебния съвет, необходимо за разпореждане на отстраняването му;
- той да бъде задължен със закон "да се въздържа от каквито и да било указания по свързани с него случаи";

- съдебен контрол над отказите да се образува подобно разследване;
- въвеждане на нова фигура на "независим прокурор", който единствен да има правомощия да разследва ръководителя на държавното обвинение.

През месец декември 2020 година Народното събрание прие на първо четене да бъде създадена нова фигура на разследващ прокурор, който да разследва действията на главния прокурор, с допълнение в Наказателно-процесуалния кодекс /НПК/.

Съедновременно Решение №11 от 2020г. на Конституционния съд на Р. България дава становище, че: „Надзорът за законност и методическото ръководство върху дейността на всички прокурори, осъществявани от главния прокурор по смисъла на чл. 126, ал. 2 от Конституцията, не включват случаите, когато прокурор извършва проверки, разследвания и други процесуални действия по сигнали срещу главния прокурор“.

В надзора по чл.126 ал.2 от Конституцията на Република България не се включват случаите, когато прокурор извършва процесуални действия по сигнал срещу главния прокурор, с оглед на общоприетия принцип „Nemo iudex in causa sua“ /Никой не може да бъде съдия на себе си/.

Подчинението единствено на закона, което се извежда от принципа на независимост на съдебната власт по чл.117 ал.2 КРБ, а с изр.2, изключва всякаква друга зависимост, включително и зависимостта от главния прокурор (по чл.126, ал.2 КРБ) при упражняване на надзора за законност, включително и при методическото ръководство. Предвид прокламирания принцип на независимост на съдебната власт в чл.117 ал.2 КРБ, следва, че органите натоварени с разследването могат да осигурят и проведат независимо такова. По този начин закона гарантира ненамесата на главния прокурор в разследването или проверката по сигнал срещу него.

Смятам, че правната уредба в страната е създала условия за равенство пред закона на всички български граждани, но с оглед препоръчаните и инициирани вече промени в Наказателно-процесуалния кодекс, се надявам Законодателят да вземе най-доброто решение за създаване на механизъм за търсене на дисциплинарна и наказателна отговорност на главния прокурор, с оглед изключване на всяко съмнение за безнаказаност на висшите магистрати.

Въпрос 3. Смятате ли, че избраните за административни ръководители следва да преминават обучение по Кодекса за етично поведение на българските магистрати с оглед правилата за тях, разписани в него?

Процедурата по избор на административни ръководители включва прецизна проверка на притежаваните нравствени качества от кандидатите, което е предпоставка и гаранция, че за административни ръководители се избират магистрати с висок морал и етичен стандарт. Това не изключва необходимостта административният ръководител непрекъснато да се утвърждава и усъвършенства, и ежедневно да доказва на практика, че етичните принципи и правила са водещи за него и за институцията, която представлява.

Кодексът за етично поведение на българските магистрати поставя високи стандарти на поведение и следва да бъде водещ за всеки административен ръководител. В раздел III на Кодекса за етично поведение на българските магистрати, са изведени специфични правила за етично поведение на административните ръководители. Спазването на същите допринася за добрия имидж на съда, а от тук и до повишаване на общественото доверие в съдебната система.

Залегналите в Кодекса правила на етично поведение следва да бъдат водещи при осъществяване на ръководната длъжност през целия мандат на административния

ръководител. Макар моралните и етични норми, да са ясно разписани, не е изключено нееднозначното им възприемане и тълкуване от магистратите. Това е така, тъй като Кодекса, макар да има за цел формиране на правила за конкретно поведение, обхваща сложни философски, морални и етични категории. В тази насока, като част от системата за непрекъснато развитие и усъвършенстване на административните ръководители, считам, че е налице необходимост от извършване на обучение по Кодекса за етично поведение.

Административният ръководител не само трябва да е пример за висок стандарт на поведение и работа, но и да разпространява сред своите колеги този модел. Това ще го направи уважаван и успешен ръководител.

Обученията по Кодекса за етично поведение на българските магистрати са необходими, както за да разглеждат заложените в него принципи и норми през призмата на закона и морала, въз основа на които е изграден този документ, така и да съпоставят поведението на магистратите с регламента на Кодекса. От друга страна обучението ще окажат положително въздействие върху административния ръководител, като изострят вниманието му към високите стандарти на поведение, регламентирани в Кодекса и поддържат съвестта му будна, с цел да изпълнява основния си дълг за издигане на ефективността и авторитета на институцията и укрепване на доверието на обществото към правораздаването.

Въпрос 4. Как административният ръководител може да бъде полезен на съдията-наставник?

Понастоящем дейността на съдиите-наставници се регламентира от Правила за дейността на съдиите-наставници, които са приети на основание чл. 242, ал. 2 от Закона за съдебната власт, с решение по протокол 34/12.09.2017г. от заседание на съдийската колегия на Висшия съдебен съвет.

В посочените правила, са уредени не само дейността, правата и задълженията на съдията-наставник, но също и правомощията на административния ръководител по отношение на съдията-наставник. В рамките на този регламент, се съзират и конкретните хипотези при които административния ръководител може и трябва да бъде полезен на съдията-наставник. Ще акцентирам върху конкретни разпоредби в тази насока.

Видно от чл.3, ал.1 от Раздел I „Общи разпоредби“ на Правилата, съдиите-наставници наблюдават и подпомагат младшите съдии и първоначално назначените съдии при изпълнение на служебните им задължения и отговорности. Те следят професионалното им израстване и дават препоръки за повишаване на квалификацията им чрез Националния институт на правосъдието. По смисъла на втората алинея на посочения текст, съдиите-наставници сътрудничат на Националния институт на правосъдието във връзка с подготовката и провеждането обучението на кандидатите за младши съдии, младшите съдии и първоначално назначените съдии.

Конкретните задължения на съдията-наставник по чл.11 от Правилата, са: да наблюдава и подпомага професионалното развитие на младшия съдия/първоначално назначения съдия; да насърчава младшия съдия/първоначално назначения съдия за аналитично и критично мислене в професионалната дейност и при подготовката на съдебни актове; да подпомага младшия съдия/първоначално назначения съдия при придобиването на социални умения, съобразени с изискванията на Кодекса за етично поведение на българските магистрати; да провежда периодични срещи с младшия съдия/първоначално назначения съдия за обсъждане на практически въпроси, свързани с упражняване на професията и за оказване на допълнителна помощ; да предоставя практически казуси и дела с учебна цел и прави предложения за допълване и

актуализиране на програмата за задължително първоначално обучение на кандидатите за младши съдии и на курса за повишаване на квалификацията на първоначално назначените съдии в Националния институт на правосъдието; да обобщава нуждата от допълнително обучение, съобразно установените затруднения в работата на младши съдията или първоначално назначения съдия, за което уведомява административния ръководител и Националния институт на правосъдието; на всеки 6 месеца да изготвя доклад за развитието на младши съдията/първоначално назначения съдия по образец – приложение към правилата и го изпраща на своя административен ръководител и на съдийската колегия на Висшия съдебен съвет; в едномесечен срок от изтичане съответния срок по чл.2 от Правилата, да изготви становище за работата на младшия съдия/първоначално назначения съдия и го представя на комисията по атестирането и конкурсите при съдийската колегия на ВСС; уведомява писмено административния ръководител на съда в 7-дневен срок от възникване на обективната невъзможност за изпълнение на задълженията като наставник за повече от 6 месеца.

Видно от чл.9, ал.1, съответно т.т.2,3 и 4 от Правилата, административният ръководител организира и контролира дейността на съдиите-наставници, като: следи за изпълнението на задълженията на съдията-наставник и за своевременното изготвяне и изпращане на 6 месечния доклад за развитие на младши съдията; обобщава нуждите от допълнително обучение на младши съдията/първоначално назначения съдия и да прави предложения за обучение до Националния институт на правосъдието; прави предложения за допълнително обучение на младши съдията/първоначално назначения съдия въз основа на информацията от 6 месечния доклад за развитие на младши съдията.

Видно е, че макар административният ръководител да не е така пряко ангажиран като съдията-наставник в работата по подпомагане на младши съдията/първоначално назначения съдия и за изграждането в последния на професионални и морални качества в унисон с Кодекса за етично поведение на българските магистрати, то отговорността му в тази насока е не по-малка. Освен, чрез осъществяване на правомощията си, визирани по-горе административният ръководител може и следва да подпомага работата на съдията наставник и с оглед личните си наблюдения върху работата, професионалното израстване и поведението на младши съдията/първоначално назначения съдия. В тази насока, административният ръководител, може и следва да помага на съдията-наставник и съобразно правомощията си по чл.86, ал.1, т.2 и 4 от ЗСВ. Ефективността и добрия резултат от работата на съдията наставник, в голяма степен се обезпечава от диалога с административния ръководител и съдействието му.

В тази насока, имам непосредствен опит. За периода от 08.05.2006г. до 30.01.2013г., бях определен и назначен за съдия-наставник на младши съдии и кореспондент на Националния институт на правосъдието (НИП). Допълнителните задължения, в качеството на съдия-наставник, изпълних по отношение на трима младши съдии към ВОС. Като кореспондент на НИП организирах няколко регионални семинара с лектори към НИП. Добрият резултат от дейността ми, в голяма степен се дължи на конструктивното ми взаимодействие с административния ръководителя на Окръжен съд-Видин.

Въпрос 5. Каква е ефективността на етичните комисии по места в органите на съдебната власт, според Вас?

Комисиите по професионална етика към органите на съдебната власт са помощни органи към Комисията по професионална етика към Съдийската колегия на ВСС. Те имат съществена роля като колективен орган, подпомагащ обективните и безпристрастни решения при провеждане на конкурси, атестиране и при проверки за

наличие на поведение, противоречащо на правилата за професионална етика, регламентирани в Кодекса за етично поведение на българските магистрати.

Работата им е регламентирана в Правила за организацията и дейността на комисииите по професионална етика в съдилищата, които освен, че улесняват дейността на комисииите, също и гарантират законосъобразно и еднакво провеждане на процедурата.

Кодексът за етично поведение на българските магистрати е с голямо практическо значение, което може да се изведе и от съществуващата дисциплинарната практика на ВСС и от съдебните решения на Върховния административен съд. Създаването му е продиктувано от необходимостта за регламентиране както на дължимото моралното поведение, така и на последиците от нарушаването на етичните правила. Кодифицирането на принципите за професионална етика и произтичащите от тях правила за поведение и последиците от нарушаването им е израз на обществена необходимост.

Комисииите имат важно място и значение в органите на съдебната власт, защото осъществяват пряк и непосредствен контрол по прилагане и спазване на установените етични правила и принципи, дават становища и при кариерно развитие и поощряване на магистратите.

Като колективен орган, изграден от представители на магистратите и с определен мандат, Комисииите по професионална етика гарантират прозрачност и обективност в становищата, които предлагат.

Комисииите по професионална етика имат принос за обективно провеждане на конкурси и за атестиране на магистрати, с оглед тяхната компетентност да дават становища относно нравствените качества на кандидатите за заемане на длъжност в органите на съдебната власт или относно спазване правилата за етично поведение при атестиране на магистратите.

Препоръчване на комисииите е, че те са изградени от членове на съответните органи на съдебната власт, което е гаранция че имат необходимата точна информация и извършват наблюдение на място. С Правилата са предвидени и случаите, гарантиращи ефективни и безпристрастни становищата, когато се произнася етичната комисия към висшестоящия съд.

Като колективен орган, изграден от представители на магистратите и с определен мандат, Комисииите по професионална етика гарантират прозрачност и обективност в становищата, които дават.

Въпрос 6. Ясни, прозрачни и справедливи ли са критериите за допълнително възнаграждение на съдиите, съдебните служители и съдебната администрация, според Вас?

В Доклада относно върховенството на закона за 2020 г., оповестен на 30.09.2020г. (глава I. ПРАВОСЪДНА СИСТЕМА) Съветът на Европа повдигна въпрос за критериите за допълнително възнаграждение във връзка с правилата, определени от ВСС през 2018-19 г., тъй като те предоставят широки дискреционни правомощия на председателите на съдилищата. Това води до опасения за съществуването на рискове от неправомерно влияние.

В тази връзка с Решение на Пленума на ВСС през м. октомври 2020г. е сформирана работна група за изменение и допълнение на Правилата за определяне и изплащане на средства за допълнителни трудови възнаграждения на магистратите, с които да се определят ясни, обективни и прозрачни критерии при определянето на допълнителни възнаграждения и се ограничат дискреционните правомощия на административните ръководители на органите на съдебната власт.

Според мен с изменението и допълнението на Правилата за определяне и изплащане на средства за допълнителни трудови възнаграждения може да се дадат обективни критерии за оценка и определяне на постигнатите резултати, което от една страна ще бъде от помощ на административния ръководител при вземане на решение за допълнително възнаграждение, а от друга страна ще доведе до по-голяма справедливост и прозрачност при определянето на лицата, които са получили съответното възнаграждение, като премахне съмненията за риск от проява на субективизъм или за превишаване на правомощия от административния ръководител.

Въпрос 7. Има ли необходимост от промяна в правилата за определяне на условията, реда и критериите за поощряване на съдии, прокурори и следователи, приети с решение на ВСС през 2013 г. и променени с решение на пленума на ВСС през ноември 2017 г.?

Правилата за определяне на условията, реда и критериите за поощряване на съдии, прокурори и следователи са приети с решение на ВСС по протокол №1/10.01.2013 г., изм. и доп. с решение на пленума на ВСС по протокол №39/30.11.2017 г.

С Правилата са изведени и се регулират съответните основания, предпоставка за поощряване, стойността на материалните награди, като предвиждат и нематериални награди и поощрения.

Правилата за определяне на условията, реда и критериите за поощряване на съдии, прокурори и следователи определят ясно, подробно и обективно условията, реда и критериите за поощряване на магистратите, така че според мен към момента не е необходимо да се променят.

Въпрос 8. Какво е Вашето мнение за Единната информационна система на съдилищата.

Изразявам своето мнение за Единната информационна система на съдилищата (ЕИСС) с ясното съзнание, че една нова информационна система може да бъде правилно и справедливо оценена едва след достатъчен период на работа с нея.

За повечето съдилища в България в т.ч. и ОС-Видин този период, по мое мнение, ще бъде през 2022 година, когато ще имаме една цяла календарна година на работа със системата и достатъчно възможности за анализ и оценка. Пълно и обективно мнение може да се даде едва към момента, в който се стигне до пълноценно използване на всички функционалности на системата. Тогава и субективните усещания, които бяха преобладаващи в началото, ще отстъпят пред опита при работа ЕИСС, както и пред удобството и бързината за обобщаване на данни и резултати, както и за свързаност с външни системи, които ЕИСС предлага.

Въпреки, че този момент не е настъпил няколко положителни страни могат да се изведат с увереност:

На първо място – Няма съмнение, че въвеждането на ЕДИННА, WEB-базирана система е правилното решение за всяка съвременна институция, което от една страна подобрява работата между различните нива на институцията, а от друга - предоставя възможност за интеграция с външни системи и регистри за обмен на данни, необходими в процеса на управление на дела. Като пример може да се посочи, това че движението на едно дело от РС към ОС и впоследствие към Апелативен съд, с автоматичен достъп на приемащата страна на всички сканирани материали по делото на долна инстанция, спестява много време и игнорира субективни човешки и технически фактори.

На второ място - Възможността за машабни справки, които да са в основата на важни управленски решения, също е много съществена функция на системата. В една интегрирана система се намират всички елементи: образуване на делото, случайно разпределение, натовареност, достъп до делата на адвокати и страни по делото и т.н.

Възникналото напрежение по повод внедряването на ЕИСС, по мое мнение, се основава на няколко фактора, част от които от обективен характер, а именно:

- Моментът, в който бе представена ЕИСС, беше натоварен от негативни влияния върху способността на магистратите и съдебните служители да откликнат гъвкаво на промените, поради съществуващото напрежение сред цялото население, породено от COVID-пандемията. Това в комбинация с невъзможността да се проведат достатъчно обучения, поради мерките за сигурност, постави в риск стабилността на въвеждането и правилното възприемане на ролята на електронната система.
- Въвеждането на ЕИСС през м. август, което съвпадна с краткия годишен отпуск за повечето служители и съдии, беше причина за проява на съпротиви към промяната.
- Тестовата система стартира едновременно с официалната версия за някои съдебни райони (вкл. Видинския), което в много отношения я обезсмисли. Същевременно най-вече чрез средствата за масова информация се изведоха основно проблемите и негативите, без да се даде информация за положителните резултати от работата с ЕИСС на пилотните съдилища.

Въвеждането, гъвкавото възприемане и доброто функциониране на подобен род единни информационни системи, представлява предизвикателство за всички страни в процеса: за тази която въвежда системата, за тази която я разработва, поддържа и доразвива и за тази, която работи с нея. Същевременно е необходимо достатъчно време за тестване и откриване в практиката на несъвършенствата и пропуските в софтуера на съответната система и за тяхното отстраняване.

Предприетите мерки от страна на ВСС за прекъсване на работата със системата, с цел да бъдат отстранени недостатъци в софтуера и се извършват необходимите доработки ще доведат до усъвършенстване на ЕИСС, а това от своя страна ще допринесе за правилното възприемане и прилагане на новия модел на работа от съдилищата.

По данни от системния администратор на ОС-Видин, ние започнахме с версия с номер 64, докато днес е налице версия 103, т.е. 40 версии по-късно само в рамките на 5 месеца след внедряването на системата. Пример за съществено подобрение на системата са: фактът, че само във версия 103 има 13 подобрения и 13 отстранени несъответствия; новата възможност при поставяне на текст в системата да се запази оригиналното форматиране на текста от Word, което отстрани проблема с първоначално съществуващия ограничен редактор на текст и др.

Както е посочено в МЕТОДИЧЕСКИТЕ УКАЗАНИЯ за работа на съдилищата с Единната информационна система на съдилищата /ЕИСС/, приети с решение на решение на Съдийската колегия на ВСС по протокол №21/23.06.2020г. на основание чл. 30, ал.5, т.5 от ЗСВ/, въвеждането на ЕИСС „ще даде възможност за качествено управление на дела по електронен път, значително оптимизиране работата и продължаване на стъпките към реализацията на ефективно електронно правосъдие, при спазване на основните принципи за достъпност, прозрачност, еднократно събиране на данните, защита на личните данни, повишаване на бързината и качеството на обслужване, както и улеснен достъп до обществена информация.“

Въпрос 9. Мислите ли, че съдът може да си сътрудничи с неправителствени организации и по какви теми, според Вас?

Неправителственият сектор, ангажиран с дейността на съдебната система е фактор при осъществяването на граждански контрол върху реформата в съдебната система чрез своето включване в процеса на разработването, наблюдението и оценката на стратегията за реформа; в проучването и анализа на общественото мнение за състоянието и реформирането на системата; в проучването и извеждането на добри национални, европейски и световни практики.

Ефективната и безпристрастна работа на институциите на съдебната власт имат основополагащо и съществено важно значение за стабилното общество, икономическо и политическо развитие на страната ни. Значимостта на тази проблематика за българската общественост се потвърждава и от редица социологически проучвания, които бяха направени през изминалите години, в т.ч. и от неправителствения сектор. Те затвърждават необходимостта от реформа в сферата като водещ приоритет за обществото, а един от най-ясните говорители и носители на общественото мнение са неправителствените организации (НПО).

Според мен съдът може да си сътрудничи с неправителствения сектор в няколко направления:

- Извършване на изследвания на общественото мнение по въпросите на съдебната реформа;
- Участие в дискусии и други форми за повишаване на гражданския контрол върху реформата в съдебната система; за насърчаване прозрачността и отчетността в работата на системата и за обсъждане на предложения за подобрения в съдебната система.
- Дискусии, форуми и мероприятия за представяне на независими анализи, добри практики и иновативни решения за премахване на недостатъците в структурата, управлението, персонала, обученията, сътрудничеството и професионалните практики.
- Насърчаване и развитие на алтернативни методи за решаване на правни спорове, като медиация, арбитраж и др. и въвеждане на електронно правосъдие.

Ролята на НПО е застъпена и в АКТУАЛИЗИРАНАТА СТРАТЕГИЯ ЗА ПРОДЪЛЖАВАНЕ НА РЕФОРМАТА В СЪДЕБНАТА СИСТЕМА, Стратегическа цел 6: Повишаване на довернето към съдебната власт чрез обществено участие и прозрачност, Специфична цел 3: Превръщане на бюджетната процедура в инструмент за прозрачност и обществен контрол, т. 6.3.2 Обществени обсъждания с участие на специализирани и професионални неправителствени организации на проекта за бюджет на съдебната власт и отчета за изпълнение на бюджета.

Въпрос 10. По какъв начин се отрази пандемията на КОВИД-19 на работата на съда и какви мерки, извън описаните на страница 34 от Вашата концепция, считате че трябва да се предприемат за нормалното функциониране на съда.

Пандемията на КОВИД-19 се отрази на всички аспекти на живота, което включва и работата на съда.

Моето мнение е, че независимо от риска за здравето и живота, който носи пандемията, живота в страната, във всичките му аспекти, особено тези които са фундамент на организираното общество, един от които е правораздаването, не следва да бъдат с редуцирана функционалност. Такава тенденция би задълбочила кризата. Обратното, т.е. продължаване на нормалната работа, определено ще способства кризата да бъде преодоляна. Разбира се, това следва да стане при по-висока степен на организация, дисциплина и самодисциплина, в унисон с правилата и мерките, наложени от здравните власти.

На извънредното заседание на съдийската колегия на Висшия съдебен съвет, проведено на 15 март 2020г., по повод обявеното от Народното събрание на Република България на 13.03.2020г. извънредно положение във връзка с разпространението на коронавирусната инфекция (COVID-19) в периода от 13 март 2020 г. до 13 април 2020 г., Съдийската колегия на ВСС, на основание чл.16, ал.1 и чл.30, ал.5, т.5 от Закона за съдебната власт, взе решение за редица мерки, касаещи работата на съдилищата в Република България.

Беше решено да се преустанови разглеждането на всички видове наказателни дела за периода на обявеното извънредно положение 16 март 2020 г. – 13 април 2020 г. включително, с изключение на дела: по мерки за процесуална принуда, конкретно посочени; за разпит на обвиняем пред съдия по чл.222 от НПК; за разпит на свидетел пред съдия по чл.223 от НПК; по прилагане на принудителни медицински мерки; по Раздел II от Закона за здравето; по Закона за екстрадицията и Европейската заповед за арест по искания за задържания или предаване на лица; по Закона за признаване, изпълнение и изпращане на съдебни актове за налагане на наказание лишаване от свобода или на мерки, включващи лишаване от свобода; по чл.7 от Указа за борба с дребното хулиганство; по чл.355 от НК /в раздел „Престъпления против народното здраве и против околната среда“/; във връзка с процесуалните действия по реда на чл.146, чл. 158, чл.161, чл.164, чл.165, всички по НПК; образувани по искания по Закона за специалните разузнавателни средства.

Беше решено да се преустанови разглеждането на всички видове граждански и търговски дела, за периода на обявеното извънредно положение 16 март 2020 г. – 13 април 2020 г. включително, с изключение на: дела за упражняване на родителски права само относно привременни мерки; дела по Закона за защита от домашно насилие, само относно заповед за незабавна защита или изменение на същата, както и в случаите на отхвърляне на молбата за защита; разрешения за теглене на суми от детски влогове; делата за допускане на обезпечение по бъдещ и висящ иск; делата за обезпечаване на доказателства.

Беше решено да се преустанови разглеждането на всички видове административни дела за периода на обявеното извънредно положение 16 март 2020 г. – 13 април 2020 г. включително, с изключение на: делата по чл.60 и чл.166 от административнопроцесуалния кодекс; делата по чл.75 и чл.157 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс; делата по чл.72 от Закона за Министерството на вътрешните работи;

Делата за допускане на обезпечение по бъдещ и висящ иск.

Относно всички останали дела, извън посочените по т.т.1, 2 и 3 бе постановено да се отсрочат за определени дати след крайната дата от периода на обявеното извънредно положение, но преди съдебната ваканция за настоящата година.

С решението бе постановено и следното:

Не се образуват в дела входящите книжа, инициращи съдебни производства, с изключение на производствата по т.1, 2 и 3.

Подаването на всякакъв вид документи се извършва по пощата или по електронен път.

Справките по дела се извършват САМО по телефоните, обявени на сайтовете на съдилищата или по електронен път на обявените от тях електронни адреси.

Задължава органите на съдебна власт да публикуват на официалните си електронни страници информация относно създадената организация в условията на обявеното извънредно положение.

Свидетелства за съдимост се издават само по електронен път, с изключение на служебно издаваните справки за съдимост.

ЗАБРАНЯВА СЕ достъпа в съдебните сгради на граждани, страни по дела, вещи лица, преводачи, адвокати и всички други лица, освен призованите по образуваните и насрочени за разглеждане дела по т.т.1, 2 и 3.

ЗАДЪЛЖАВА административните ръководители да създадат организация за обезпечаване работата на съдилищата, като утвърдят графици за дежурства на съдиите, държавни съдебни изпълнители, съдии по вписвания и съдебните служители.

ЗАБРАНЯВА СЕ достъпа на магистрати, държавни съдебни изпълнители, съдии по вписвания и съдебни служители в съдебните сгради, с изключение на ангажираните по дежурства съобразно графика за работа, изготвен от административните ръководители на органите на съдебна власт.

УКАЗВА на съдиите, че следва да работят дистанционно по обявените за решаване дела, като административните ръководители трябва да създадат съответната организация за това. Изготвените съдебни актове се предават и резултатите по тях се вписват в срочните книги след отпадане на извънредното положение.

След отпадане на извънредното положение, **ЗАДЪЛЖАВА** административните ръководители да изготвят справки относно извършената от съдиите работа – брой написани съдебни актове.

ЗАДЪЛЖАВА административните ръководители на съдилищата да организират извършването на всички административни услуги на принципа на „едно гише“, физически разположено максимално близо до входа на съдебната сграда като осигурят непрекъснатото му обезпечаване с необходимите предпазни средства срещу разпространение на инфекцията.

ЗАДЪЛЖАВА административните ръководители на съдилищата да организират ползването на съдебна зала (по възможност само една), находяща се в максимална близост до входа на съдебната сграда, и я обезпечат с необходимите предпазни средства срещу разпространение на инфекцията. Ако в една сграда има повече от един орган на съдебна власт, по възможност да се ползва само една съдебна зала.

Преустановява се връчването на призовки, съобщения и съдебни книжа по всички дела, с изключение на делата по т.т. 1, 2 и 3 за периода на обявеното извънредно положение 16 март 2020 г. – 13 април 2020 г. включително.

Призовките и съобщенията за делата по т.т. 1, 2 и 3 да се извършват по телефон или по електронен път.

Положителното, което следва да се отчете за съдебната система е, че след около 2 месеца от постановяването на решението, тя отново навлезе в нормален ритъм на работа, а посочения период беше компенсиран с липса на съдебна ваканция, респ. с ограничение на възможността съдиите и съдебните служители да ползват полагаемите им платени годишни отпуски.

В Окръжен съд-Видин, както и в Районен съд-Видин, които са в една сграда, беше направено всичко необходимо за изпълнение на горното решение, касаещо разглеждането на граждански и наказателни дела, както и на останалите мерки постановени с него.

В моята концепция, съм визирал една мярка /вход само за работещи в съдебната палата и друг - за останалите граждани посетители на сградата/, доколкото тя касае конкретиката по място - сградата на Съдебната палата в град Видин, а осъществяването ѝ изисква, планиране, организация и ресурс, което пък е свързано с инициатива на административен ръководител на ВОС.

Независимо от това, и понастоящем се прилага стореното в изпълнение решението на ВСС: преимуществено подаването на документи се извършва по пощата или по електронен път; преимуществено справки по дела се извършват по телефоните, обявени на сайтовете на съдилищата или по електронен път на обявените от тях електронни адреси; настоящият административен ръководител на ВОС е организиран извършването на всички административни услуги на принципа на „едно гише“, което физически е разположено максимално близо до входа на съдебната сграда, като е осигурено непрекъснатото му обезпечаване с необходимите предпазни средства срещу разпространение на инфекцията; достъпа на външни лица е само до съдебните зали и до помещението за информационно-административно обслужване; съдебните зали са обезпечени с необходимите предпазни средства срещу разпространение на инфекцията /съдийските банки са отделени от останалата част от залата с прозрачни прегради, а всички банки са на безопасно разстояние една от друга/; достъп до залите се предоставя само на участниците в насрочените за разглеждане през съответния ден дела; често проветряване на залите и изключването на климатичните по време на разглеждане на делата; оборудване с дезинфектанти във всички кабинети и стаи; всекидневна дезинфекция на входове, стълбища, коридори, зали и стаи; допускане на посетители в сградата само с предпазна маска и след дезинфекция на ръцете; носене на предпазни маски от работещите в Съдебната палата.

Това са мерки, които са предприети за нормалното функциониране на съда и за преодоляване на риска от разпространение на заразата, като към момента показват, че са в съответствие с необходимостта от стриктна дисциплина за опазване живота и здравето както на работещите в институцията, така и на посетителите.

Предприетите мерки от ВОС са в съответствие с подробните ПРАВИЛА И МЕРКИ ЗА РАБОТА НА СЪДИЛИЩАТА В УСЛОВИЯТА НА ПАНДЕМИЯ, приети с решение на Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет по протокол № 15/12.05.2020 г., изменени и допълнени по протокол №16/19.05.2020, изм. и доп. по протокол

№17/02.06.2020 г., изм. и доп. по протокол № 39/10.11.2020 г., изм. и доп. по протокол 40/17.11.2020 г.

Въпрос 10. Как бихте оценил състоянието на дигитализацията в ОС Видин и какво е Вашето виждане за използването на съвременните електронни инструменти в работата на съда.

Всеки съд като част от съдебната система използва единни практики и подходи, като работи с едни и същи информационни системи, затова аз ще акцентирам само на онези специфични за нашия съд особености.

На първо място приветствам единния подход към изграждане на WEB-страници на съдилищата в България. Новите WEB-сайтове стартираха на 01.12.2019 година и макар някои съдилища с неохота да се разделяха със старите си сайтове унифицираният външен вид дава предимство при работа на потребителите на информация (граждани, адвокати) и т.н. Отделно има достатъчно възможности на сайта да се създаде онази специфика, характерна за всеки Съд. На сайта на ОС-Видин има рубрика "Информационен бюлетин", която информира за предстоящите събития и обществено значими дела през следващият месец. Разделът с месечни и годишни отчети дава детайлна информация за броя образувани и решени дела на всеки магистрат през месеца и с натрупване от началото на годината. Има пълни данни за последните 3 години. Новата ни рубрика "Послание от Темидя" стартира с впечатляващо интервю от съдия Маринова, прекарала 40 години от жизненият си път като съдия.

Що се отнася до техническата обезпеченост и софтуер с общо предназначение, то това е динамична среда, но смятам че към днешна дата сме на много добро ниво. Всички компютри ползват лицензен софтуер. Всички работни станции са с последна версия на Windows 10 20H2. Офис-пакета 2010 е достатъчно функционален. Eset Endpoint Antivirus 8.0.2 също е на всички станции. Компютрите са част от активна директория базирана на Windows 2019 сървър. Актуализациите на работните станции са през собствен WSUS сървър. И двата сървъра са виртуални машини инсталирани върху VMware 6.3.

Обезпечеността с високопроизводителни документни скенери както и принтери е непрекъснат централизиран процес.

Не на последно място би бих посочил, че колегите съдии и служители в ОС са отворени към нови възможности, които да подобрят качеството на работа. Така например преди една година се заговори за първи път за системата voice-to-text и всички ние очакваме реалното стартиране на системата.

Изготвил:

Люлин Лозанов